

HODNOTENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI KRAJÍN

Zuzana GORDIAKOVÁ

Technická Univerzita v Košiciach, Ekonomická fakulta
Katedra financií

zuzana.gordiakova@tuke.sk

Abstrakt

Cieľom tohto článku je na základe teoretických poznatkov zostaviť vlastný index konkurencieschopnosti krajín. Východiskom pre konštrukciu "Jednoduchého indexu konkurencieschopnosti" je definovanie tohto pojmu inštitúciami Svetovým ekonomickým fórom a Inštitútom pre rozvoj manažmentu a základný prehľad faktorov, ktoré pre vyjadrenie konkurencieschopnosti krajín tieto dve organizácie využívajú. Ďalšia časť je zameraná na porovnanie výsledkov dosiahnutých pomocou zostaveného indexu s výsledkami spomínaných medzinárodne uznávaných organizácií.

KLúčové slová: konkurencieschopnosť, index konkurencieschopnosti

JEL: O57

1 ÚVOD

Aj keď v literatúre neexistuje presná a jednoznačná definícia pojmu národná konkurencieschopnosť, viaceré medzinárodné organizácie venujú hodnoteniu tejto oblasti veľkú pozornosť. Obzvlášť veľký význam zohráva možnosť porovnávať údaje z jednotlivých krajín, vytvárať ich poradia a vyhodnocovať získané informácie. Problematika merania a stanovenia, tak čiastkových ako aj súhrnných ukazovateľov je preto aj v prípade hodnotenia konkurencieschopnosti ekonomiky jednou z kľúčových.

2 MERANIE KONKURENCIESCHOPNOSTI

V minulosti vznikli a v súčasnosti stále vznikajú najrôznejšie iniciatívy, ktoré klasifikujú konkurencieschopnosť na národnej aj nadnárodnej úrovni. Hodnotia konkurencieschopnosť krajín a následne vytvárajú rôzne formy rozsiahlych, detailných a komplexných hodnotení konkurenčnej schopnosti národných ekonomík, zostavujú rebríčky ich umiestnenia v porovnaní s konkurenciou a na základe týchto analýz sú vyvodzované opatrenia, ktoré sú následne s väčším či menším úspechom

implementované do hospodárskej politiky príslušných štátov. Hoci metodiky, ktoré používajú sú obvykle dosť odlišné a organizácie v hodnotení konkurencieschopnosti využívajú rôzne princípy, napr. hodnotia pomocou indexov s aplikáciami na štatistické zdroje, spojuje ich vysoká multi-kriterialita.

Každoročne publikované správy konkurencieschopnosti organizáciami Svetové ekonomické fórum a Inštitút pre rozvoj manažmentu dosiahli vysokú podporu zo strany vlád aj podnikov a sú preto považované za najautoritatívnejšie.

2.1 Svetové ekonomické fórum

Svetové ekonomické fórum „The World Economic Forum“ (WEF) sa zaoberá štúdiom konkurencieschopnosti krajín viac než tri desaťročia. Od roku 1979 každoročne vydáva Správu o globálnej konkurencieschopnosti „Global Competitiveness Report“, ktorá hodnotí faktory trvalého ekonomického rastu a dlhodobej prosperity jednotlivých krajín ekonomiky.

Podľa Svetového ekonomického fóra konkurencieschopnosť predstavuje schopnosť krajiny dosahovať udržateľné vysoké miery rastu HDP na jedného obyvateľa. V globálnych správach o konkurencieschopnosti využíva WEF najmä definíciu založenú na prácach Michala Portera, podľa ktorého národná konkurencieschopnosť skúma schopnosť rastu národného hospodárstva pomocou súboru faktorov, politik a inštitúcií, ktoré určujú úroveň produktivity danej krajiny. [1]

2.1.1 Globálny index konkurencieschopnosti

V roku 2011 publikovalo WEF globálny index konkurencieschopnosti „Global Competitiveness Index“ (GCI) 2011-2012, ktorý zahŕňal 142 hodnotených krajín. Celkové poradie je dané postupným agregovaním úspešnosti krajín v 160 čiastkových ukazovateľoch. [5]

GCI demonštruje do akej miery je národná konkurencieschopnosť komplexný jav, ktorý sa môže zlepšiť len cez rad reforiem v rôznych oblastiach, ktoré v dlhodobom horizonte ovplyvňujú produktivitu krajiny. Tie siahajú od dobrej vecí verejných a makroekonomickej stability až po efektívnosť trhov výrobných faktorov, technologické prijatie a inovačný potenciál.

GCI je tvorený z viac ako 113 premenných, z ktorých približne dve tretiny vychádzajú z odpovedí vedúcich pracovníkov na otázky vypracovaného dotazníka tzv. mäkké dáta („Executive Opinion Survey“, EOS) a jedna tretina z verejne dostupných zdrojov tzv. hrubé dáta (štatistika).

Index poskytuje vážený priemer veľkého množstva komponentov, pričom každý je odrazom komplexu-konkurencieschopnosti. Index je postavený na 12 pilieroch konkurencieschopnosti a poskytuje obsiahly obraz konkurenčného prostredia v krajinách sveta v rôznom štádiu vývoja.

Základné piliere sú rozdelené do troch skupín (podľa M. Portera) s ohľadom na ich dôležitosť pre jednotlivé krajiny podľa fáz vývoja ekonomiky (Obrázok 1):

Základné požiadavky – sú kľúčové pre krajiny s ekonomikou založenou na využívaní zdrojov.

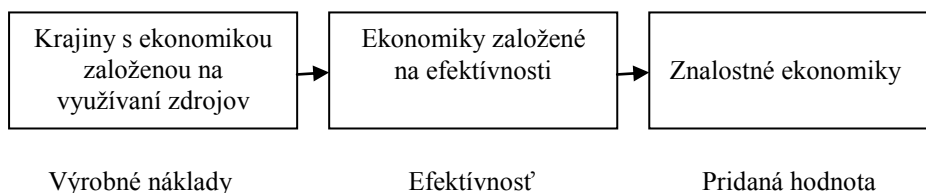
1. *Inštitucionálny rámeč,*
2. *Infraštruktúra,*
3. *Makroekonomika,*
4. *Zdravie obyvateľstva a základné vzdelanie.*

Faktory podmieňujúce efektívnosť – kľúčové faktory pre ekonomiky založené na efektívnosti.

5. *Vyššie vzdelanie a školenia,*
6. *Efektívnosť trhu tovarov,*
7. *Efektívnosť trhu práce,*
8. *Stupeň rozvoja finančného trhu,*
9. *Technologická pripravenosť,*
10. *Veľkosť trhu,*

Faktory inovácie a sofistikovanosti – skupina faktorov typická pre znalostné ekonomiky, založené na inováciách a produkcií nových a rozdielnych produktov použitím najvyspelejších výrobných postupov.

11. *Vyspelosť podnikových procesov a*
12. *Inovácie.*

Obrázok 1 Stupne vývoja konkurencieschopnosti

Zdroj: Porter, 1990. [11]

Presné štatistické údaje sú normalizované na stupnicu 1-7 za účelom ich zhody s výsledkami Executive opinion survey. Premenné so symbolom $\frac{1}{2}$ vstupujú do GCI na dvoch miestach. Aby sa predišlo dvojnásobnému zarátaniu, je im pridelená polovičná váha pri výpočte agregátnej hodnoty dvoch kategórií, v ktorých sú zahrnuté. Percentá v každej z kategórií reprezentujú váhu kategórie v rámci svojej bezprostredne nadradenej kategórie. Výpočet GCI je založený na postupnej agregácii výsledkov, od úrovne premenných (najnižšej úrovne) až po celkové GCI skóre (najvyššia úroveň).

Na rozdiel od nižších stupňov agregácie, váhy priradené trom sub-indexom (Základné požiadavky, Faktory podmieňujúce efektívnosť, Faktory inovácie a sofistikovanosti) nie sú fixné. Záležia na stupni vývoja tej ktorej krajiny. Napr. pre Dominikánsku republiku, krajinu v druhej fáze vývoja, skóre v sub-indexe BR predstavuje 40% z celkového GCI skóre, kým pre krajinu ako Austrália (3. stupeň rozvoja) je to len 20%.

a) Štandardná formula pre konverziu presných štatistických údajov je nasledovná:

$$6 \times (\text{hodnota pre krajinu} - \text{najnižšia hodnota vzorky}) / (\text{najvyššia hodnota vzorky} - \text{najnižšia hodnota vzorky}) + 1$$

Najnižšia (najvyššia) hodnota vzorky je najnižšie (najvyššie) skóre vo vzorke krajín pokrývajúcich GCI indexom. V niektorých prípadoch sa robia úpravy pre extrémne hodnoty (veľmi vzdialené od ostatných). Pre tie presné štatistické údaje, pri ktorých vyššia hodnota značí horší výsledok (napr. chorobnosť, vládny dlh) normalizačný vzorec sa mení tak, aby nie len konvertoval údaje do škály 1-7, ale aby ju aj obrátil spôsobom, že 1 a 7 naďalej zodpovedajú najhoršiemu a najlepšiemu možnému výsledku:

-
$$6 \times (\text{hodnota pre krajinu} - \text{najnižšia hodnota vzorky}) / (\text{najvyššia hodnota vzorky} - \text{najnižšia hodnota vzorky}) + 1$$

b) Pre skupiny premenných, ktoré obsahujú jednu alebo viac premenných s polovičnou váhou, sú skóre pre krajiny počítané nasledovne:

$$\frac{(\text{súčet skóre premenných s plnou váhou}) + (\text{súčet skóre premenných s polovičnou váhou})/2}{(\text{počet premenných s plnou váhou}) + (\text{počet premenných s polovičnou váhou})/2}$$

c) Váhy sú nasledovné:

Tabuľka 1 Váhy sub-indexov GCI

Váhy	Fáza poháňaná faktormi (%)	Fáza poháňaná efektívnosťou (%)	Fáza poháňaná inováciami (%)
Základné požiadavky	60	40	20
Faktory podmieňujúce efektívnosť	35	50	50
Faktory inovácie a sofistikovanosti	5	10	30

Zdroj: The Global Competitiveness Report 2011-2012, 10.s.

d) V záujme zachytenia myšlienky, že vysoká inflácia rovnako ako deflácia sú škodlivé, inflácia vstupuje do modelu nasledovným spôsobom: hodnotám inflácie od 0,5 do 2,9 percenta je priradené najvyššie možné skóre 7. Mimo tohto rozpätia sa skóre znižuje lineárne so vzdialenosťou od týchto hodnôt.

e) Dopad malárie, tuberkulózy a HIV/ AIDS na konkurencieschopnosť krajiny nespočíva len v ich príslušnej miere výskytu, ale ja v nákladoch ktoré predstavujú pre podnikanie. Preto sa v záujme odhadnutia dopadu týchto troch chorôb kombinuje ich miera výskytu s otázkou prieskumu (EOS) na ich vnímanie nákladnosti pre podnikanie. [8]

2.2 Inštitút pre rozvoj manažmentu

Švajčiarsky inštitút pre rozvoj manažmentu IMD publikuje od roku 1989 Celosvetový index konkurencieschopnosti „World Competitiveness Index“ (WCI), ktorý je reprezentovaný v Ročenke celosvetovej konkurencieschopnosti „World Competitiveness Yearbook“ (WCY). V rámci tejto správy sa zostavuje WCS (World competitiveness Scoreboard).

World competitiveness Yearbook súčasne používa nasledujúcu definíciu konkurencieschopnosti: „Konkurencieschopnosť krajín je oblasť ekonomickej teórie, ktorá analyzuje skutočnosti a politiky, ktoré formujú schopnosť krajiny vytvárať a zachovávať prostredie udržiavajúce vyššiu tvorbu hodnoty pre svoje podniky a vyššiu prosperitu pre jej obyvateľov.“¹ [9]

2.2.1 Celosvetový index konkurencieschopnosti

IMD pozerá na vzťah medzi národným prostredím (kde štát zohráva kľúčovú úlohu) a procesom vytvárania štyri hlavné kritéria a faktory. Každý z týchto štyroch faktorov je rozdelený do piatich sub-faktorov, pričom každý zdôrazňuje inú stránku konkurencieschopnosti. [3]

Výkonnosť ekonomiky – makroekonomické hodnotenie domácej ekonomiky

1. Domáca ekonomika,
2. Medzinárodný obchod,
3. Medzinárodné investovanie,
4. Zamestnanosť,
5. Ceny,

Efektívnosť vlády – rozsah v akom sú vládne politiky prospešné pre konkurencieschopnosť

6. Verejné financie,
7. Daňová politika,
8. Inštitucionálny rámec,
9. Podniková legislatíva,
10. Sociálny rámec,

---

¹ Autor definície: Stéphane Garelli, Institute for Management Development

Výkonnosť podnikovej sféry – rozsah v akom podniky vykonávajú svoju činnosť inovátivným ziskovým a zodpovedným spôsobom

11. Produktivita,

12. Pracovný trh,

13. Financie,

14. Manažérske praktiky,

15. Prístup a hodnoty,

Infraštruktúra – rozsah v akom základné, technologické, vedecké a ľudské zdroje vyhovujú potrebám podnikania

16. Základná infraštruktúra,

17. Technologická infraštruktúra,

18. Vedecká infraštruktúra,

19. Úroveň zdravotníctva a životného prostredia,

20. Infraštruktúra systému vzdelávania.

Niektoré z týchto sub-faktorov boli ďalej rozdelené do kategórií, ktoré definujú otázky konkurencieschopnosti jasnejšie. Každý sub-faktor (nezávislé na počte kritérií, ktoré obsahuje), má rovnakú váhu, ktorá je 5% ($20 \times 5 = 100$). Správa používa rôzne typy dát pre meranie kvantitatívnych (štatistika) a kvalitatívnych (výsledky prieskumu verejnej mienky), otázok samostatne. Interpretácia WCI je rovnaká ako pri Globálnom indexe konkurencieschopnosti (GCI), ktorý sleduje Svetové ekonomické fórum (Čím je vyššia hodnota indexu, tým vyššia je konkurencieschopnosť krajiny). [4]

Na základe týchto štyroch faktorov sa v roku 2011 porovnávala konkurenčná schopnosť 59 krajín a WCI bol výsledkom 331 kritérií, ktoré poskytli mnohostranný pohľad o ich konkurencieschopnosti. WCI predpokladá, že zdravá výkonnosť v týchto rozmeroch vytvára národné prostredie, ktoré udržiava svetovú konkurencieschopnosť. [10]

Spoločným znakom indexov, ktoré sú každoročne publikované organizáciami a WEF a IMD je, že porovnávajú desiatky významných ekonomík sveta a sú odrazom veľkého počtu rôznorodých ukazovateľov. Ako už bolo uvedené navzájom sa rozlišujú aj použitou metodológiou a spôsobom sumarizácie výsledkov za jednotlivé ukazovatele.

2.3 Jednoduchý index konkurencieschopnosti

Požiadavkou pri zostavovaní vlastného indexu konkurencieschopnosti bola jeho jednoduchosť. Tento jednoduchý index konkurencieschopnosti „Simply competitiveness index“ SCI bol navrhnutý pre potreby kvantifikácie

konkurencieschopnosti krajín. Index bol zostavený výlučne kvantitatívnou metódou, pričom vzhľadom na obmedzenú dostupnosť údajov, bol vytvorený len pre krajiny Európy. Použité boli verejne dostupné dáta, ktoré poskytuje EUROSTAT.

Pre potreby zostavenia SCI som z dostupných zdrojov zvolila 10 ukazovateľov, ktoré podľa mňa najviac ovplyvňujú konkurenčné postavenie krajín.

2.3.1 Zvolené ukazovatele a ich vplyv na konkurencieschopnosť ekonomiky sú:

1. *HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily* – jeden z najzákladnejších indikátorov celkového ekonomického rozvoja a celkovej životnej úrovne obyvateľov krajiny. Aj keď je tento ukazovateľ často kritizovaný kvôli jednoduchému pohľadu na ekonomické komplex, bola preukázaná jeho korelácia s ostatnými faktormi ovplyvňujúcimi konkurencieschopnosť a ekonomickú vyspelosť krajiny.
2. *Produktivita práce na zamestnanú osobu* – je kľúčová pre výkonnosť národnej ekonomiky. Je ovplyvnená mnohými faktormi ako sektorovým zložením ekonomiky, kvalifikovanou pracovnou silou, investíciami do inovácií a trhovou konkurencieschopnosťou. Rast produktivity práce je dôležitý pre dlhodobý rast a rozvoj ekonomiky.
3. *Inflácia* – dlhodobá nízka miera inflácie je základným predpokladom pre dôveryhodnosť meny, je indikátorom rozumnej monetárnej politiky.
4. *Celková zamestnanosť* – je ukazovateľom ekonomickej aktivity obyvateľstva a možno ho považovať za dôležitejší ukazovateľ ako celkovú nezamestnanosť. Keďže je priamy vzťah medzi produktivitou a zamestnanosťou.
5. *Hrubé domáce výdavky na výskum a rozvoj* – veda a výskum sú hlavným zdrojom inovácií a kľúčovou podmienkou pre rozvoj znalostnej ekonomiky. Hoci hrubé výdavky na výskum a vývoj nie sú optimálnym indikátorom kvality vedy a výskumu, sú indikátorom dôležitosti akú krajina prikladá investíciám do budúceho rozvoja.
6. *Dlhodobá nezamestnanosť* – krátkodobá nezamestnanosť môže byť nevyhnutným výsledkom presunu pracovníkov na z jedného zamestnania do druhého, ktorý patrí k dynamickej ekonomike. Dlhodobá nezamestnanosť predstavuje vážny problém, pretože pri nej dochádza k strate kontaktu s pracovným trhom, strate pracovných návykov, zručností a kvalifikácie.
7. *Energetická náročnosť ekonomiky* – nízka energetická efektívnosť ekonomiky je prejavom ekonomickej vyspelosti a budovania ekonomiky založenej na trvalo udržateľnom raste.
8. *Verejné výdavky na vzdelanie* – tento indikátor naznačuje záujem vlády o vzdelávací systém, na ktorého kvalite (do určitej miery podmienenej aj úrovňou financovania) závisí kvalita, kvalifikácia a zručnosti budúcej pracovnej sily.

9. *Hrubý vládny dlh* – nízky vládny dlh svedčí o dlhodobu zodpovednej hospodárnej politike.
10. *Priemerná predpokladaná dĺžka života* – je jedným zo základných ukazovateľov kvality života, je indikátorom zdravotníckeho systému. Na druhej strane môže rastúca očakávaná dĺžka života pri nepriaznivom demografickom vývoji (klesajúci počet narodených) predstavovať hrozbu pre sociálny a zdravotný systém krajiny.

2.3.2 Metodológia a hodnotenie výsledkov analýzy

Z pôvodného počtu 34 hodnotených krajín Európy vrátane Japonska a USA, ktorých údaje zverejňuje EUROSTAT, bolo nakoniec za zvolené obdobie rokov 1997 až 2008 analyzovaných len 27. Ostatné krajiny bolo potrebné vylúčiť, pretože väčšina sledovaných dát chýbala, a teda nespĺnili požiadavku úplnosti dát. V prípade, ak krajine chýbala jedna hodnota (t.j. roku 1997 alebo 2008) bola jej pridelená hodnota zhodná buď s nasledujúcou (z roku 1998) alebo predchádzajúcou (z roku 2007). Ak chýbala jedna z hodnôt vo vnútri časového radu, bola určená ako aritmetický priemer hodnôt predchádzajúceho a nasledujúceho.

Hodnota indexu bola pre každú z hodnotených krajín určená nasledovne: pre každý zo sledovaných rokov 1997 až 2008, bolo v rámci desiatich sledovaných ukazovateľov potrebné vytvoriť poradie krajín. Najúspešnejšej zo sledovaných krajín, bolo pridelené prvé miesto, druhej najlepšej druhé atď. až posledné 27 miesto mala krajina s najhoršou hodnotou v danom ukazovateli. Takto sa postupovalo v každej zložke indexu, až sa nakoniec vytvoril súčet poradí za všetky kategórie.

$$X_i = \frac{A_i + B_i + C_i + D_i + E_i + F_i + G_i + H_i + I_i + J_i}{n} \quad (1)$$

Kde:

X - poradie sledovanej krajiny v rebríčku konkurencieschopnosti za daný rok

A - poradie za ukazovateľ HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily

B - poradie za ukazovateľ Produktivita práce na zamestnanú osobu

C - poradie za ukazovateľ Inflácia

D - poradie za ukazovateľ Celková zamestnanosť

E - poradie za ukazovateľ Hrubé domáce výdavky

F - poradie za ukazovateľ Dlhodobá nezamestnanosť

G - poradie za ukazovateľ Energetická náročnosť ekonomiky

H - poradie za ukazovateľ Verejné výdavky na vzdelanie

I - poradie za ukazovateľ Hrubý vládny dlh

J - poradie za ukazovateľ Priemerná predpokladaná dĺžka života

n - počet krajín

i - príslušný rok

Najlepšie umiestnenie dosiahla krajina s najnižším celkovým skóre.

No počet 27 krajín bol z dôvodu možnosti porovnania výsledkov indexu s výsledkami WEF a IMD ešte zredukovaný na 21 krajín.

$$\mu = \frac{\sum_{i=1997}^{2008} X_i}{n} \quad (2)$$

Kde:

μ - priemerné poradie konkurencieschopnosti sledovanej krajiny

Vychádzajúc z výsledkov analýzy (Tabuľka 2) sa za sledované obdobie najkonkurencieschopnejšou ekonomikou stalo Švédsko. Druhé miesto zaujalo Dánsko nasledované Rakúskom, Holandskom a Veľkou Britániou. Spoločným znakom týchto krajín je ich ekonomická vyspelosť, štedrý sociálny systém, vysoké výdavky na vedu, výskum, vzdelanie, zaraďujú sa medzi európskych inovačných lídrov a medzi najúspešnejšie znalostné ekonomiky. Ide o typických predstaviteľov tzv. sociálne a ekologických orientovaných trhových ekonomík. [6] Tieto krajiny sa často umiestňujú na popredných priečkach ostatných indexov konkurencieschopnosti.

Tabuľka 2 Umiestnenie krajín v rokoch 1997 až 2008 na základe zostaveného Jednoduchého indexu konkurencieschopnosti

Krajina/ rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	μ
Belgicko	10	10	10	11	11	10	11	11	12	11	10	13	11
Česká republika	15	16	15	16	16	16	16	16	16	15	16	17	16
Dánsko	2	1	3	2	1	1	2	2	2	2	2	3	2
Nemecko	8	9	9	9	10	10	10	10	10	10	11	10	10
Estónsko	17	17	17	17	19	17	17	17	17	17	17	16	17
Írsko	12	11	11	10	9	9	9	7	5	6	7	6	9
Grécko	18	18	18	18	17	20	18	18	18	18	18	19	18
Španielsko	16	15	16	15	14	14	13	14	13	12	12	12	14
Francúzsko	5	7	8	7	6	5	8	9	8	8	8	9	8
Taliansko	11	12	13	13	12	12	12	12	13	14	14	15	12
Luxembursko	4	4	4	6	5	4	7	8	8	9	9	9	6
Maďarsko	21	21	20	18	18	18	18	19	19	20	21	21	19

Holandsko	6	5	5	5	7	7	4	5	3	4	3	2	4
Rakúsko	1	2	2	3	3	3	3	4	4	3	4	4	3
Poľsko	20	19	19	20	20	19	20	20	20	19	20	18	19
Portugalsko	12	13	12	12	13	14	15	15	15	16	15	14	14
Slovinsko	14	14	14	14	15	13	13	15	11	13	13	11	13
Slovensko	19	20	21	21	21	21	21	21	21	21	19	20	21
Fínsko	9	8	6	8	8	8	6	6	7	7	6	5	7
Švédsko	2	3	1	1	2	5	1	1	1	1	1	1	1
Veľká Británia	7	6	7	4	4	2	4	3	5	5	5	7	5

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre ďalšiu analýzu bolo potrebné poradia krajín, ktoré zostavujú inštitúcie WEF a IMD upraviť a do úvahy sa brali len krajiny, ktoré boli analyzované v rámci vytvoreného indexu. Tieto úpravy boli vykonané za účelom, aby bolo možné vzájomné porovnanie výsledkov, no do úvahy sa nebralo celé doteraz sledované obdobie, ale opäť z dôvodu obmedzenia zdrojov a zmeny spôsobu hodnotenia globálnej konkurencieschopnosti organizáciami WEF a IMD bolo uvažované len obdobie rokov 2000 až 2008.

Skúmaná bola korelačná závislosť medzi výslednými poradiami Jednoduchého indexu konkurencieschopnosti a poradiami svetovo uznávanými a pre porovnanie aj medzi nimi navzájom (Tabuľka 3). Okrem korelačnej závislosti poradií, bola táto analýza vykonaná aj v rámci dosiahnutého skóre, ale len za obdobie 2004 až 2008 (Tabuľka 4).

Tabuľka 3 Korelácie indexov konkurencieschopnosti²

r	SCI	WCI (IMD)	GCI (WEF)
SCI	1,00	0,78	0,84
WCI (IMD)	0,78	1,00	0,85
GCI (WEF)	0,84	0,85	1,00

Zdroj: vlastné spracovanie

² Korelácie poradií

Tabuľka 4 Korelácie indexov konkurencieschopnosti³

r	SCI	WCI (IMD)	GCI (WEF)
SCI	1,00	0,81	0,83
WCI (IMD)	0,81	1,00	0,85
GCI (WEF)	0,83	0,85	1,00

Zdroj: vlastné spracovanie

Korelácie medzi Jednoduchým indexom konkurencieschopnosti a indexmi, ktoré zostávajú WEF a IMD a to podľa analýzy konečného poradia alebo skóre, ktoré krajiny získali sú veľmi vysoké (hodnota korelačného koeficientu v rozmedzí od 0,7-0,9). Tieto výsledky sú porovnateľné s dosiahnutou hodnotou korelačného koeficientu pri vzájomnom skúmaní GCI zostaveným WEF a WCI, ktorý zostavuje IMD. Tabuľka 5. a Obrázok 2 nižšie znázorňujú vývoj konkurencieschopnosti Slovenska v rokoch 2000 až 2009 podľa zostaveného Jednoduchého indexu konkurencieschopnosti a poskytujú porovnanie s indexmi WEF a IMD.

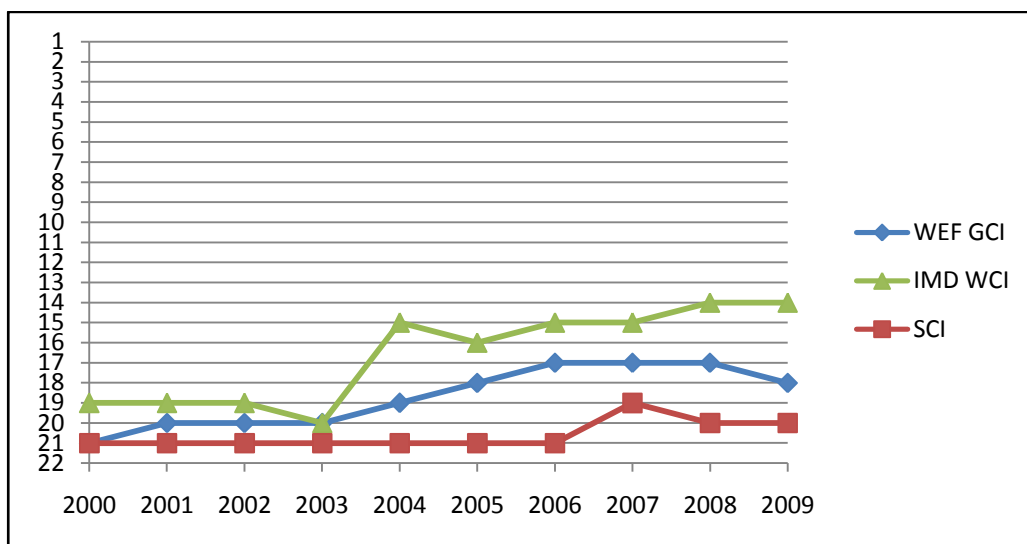
Tabuľka 5 Umiestnenie SR podľa jednotlivých indexov konkurencieschopnosti v rokoch 2000 až 2009

Index/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
SCI	21	21	21	21	21	21	21	19	20	20
WEF GCI	21	20	20	20	19	18	17	17	17	18
IMD WCI	19	19	19	20	15	16	15	15	14	14

Zdroj: vlastné spracovanie

---

³ Korelácie skóre

Obrázok 2 Umiestnenie SR podľa jednotlivých indexov konkurencieschopnosti v rokoch 2001 až 2009

Zdroj: vlastné spracovanie

3 ZÁVER

Väčšina krajín sveta sa rovnako ako Európa túži stať dynamickejšou, viac konkurencieschopnou ekonomikou, schopnou trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja.

Pre meranie konkurencieschopnosti doposiaľ neexistuje jednotný prístup. Viaceré organizácie zostavili a používajú svoj vlastný index, pozostávajúci z pod-indexov a veľkého množstva premenných, ktoré vyjadrujú mnohostranný pohľad na konkurencieschopnosť. Na výpočet používajú vážený aritmetický priemer, pričom inštitúcie samé určujú váhy pre jednotlivé faktory, napr. podľa stupňa rozvoja konkurencieschopnosti krajiny, ako to robí WEF. Inštitúcie využívajú nie len „tvrdé“ dáta, ale aj „mäkké“ údaje – názory manažmentu, čím sa zavádza prvok subjektivity do výpočtu indexov. To však pomáha k tomu, aby sa dali robiť analýzy silných a slabých stránok danej krajiny, pretože to je v konečnom dôsledku dôležitejšie ako samotné umiestnenie v rebríčku konkurencieschopnosti. Vlastný index konkurencieschopnosti bol vypracovaný za účelom dokázať, že aj pri obmedzenom počte krajín je konkurencieschopnosť závislá na ich ekonomickej vyspelosti. Pri zostavovaní sa kládol dôraz predovšetkým na ekonomickú stabilitu a vyspelosť krajín.

Na základe výsledkov, ktoré uverejňujú svetové organizácie zaoberajúce sa hodnotením konkurencieschopnosti krajín, aj na základe zostaveného indexu možno povedať, že krajiny, ktoré sa umiestnili na popredných priečkach najväčší dôraz kladú na orientáciu na poznatkovú (znalostnú) ekonomiku, na inovácie a informatizáciu.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1] XAVIER, S.M. et al.: The Global competitiveness report 2009-2010. [online] World Economic Forum: Geneva, 2009. [cit. 2009-11-10]. Dostupné na internete: <<http://www.weforum.org/documents/GCR09/index.html>>. ISBN-13: 978-92-95044-25-8, ISBN-10: 92-95044-25-8.
- [2] XAVIER, S.M. et al.: The Global competitiveness report 2009-2010. [online] World Economic Forum: Geneva, 2009. [cit. 2010-1-19]. Dostupné na internete: <<http://www.weforum.org/documents/GCR09/index.html>>. ISBN-13: 978-92-95044-25-8, ISBN-10: 92-95044-25-8.
- [3] IMD: World Competitiveness Yearbook (WCY) [online]. [cit. 2009-11-5]. Dostupné na internete: <www.imd.ch/research/publications/wcy/index.cmf>.
- [4] GARELLI, S.: IMD World Competitiveness Yearbook 2009. AppendixII, Frequently asked questions. [online]. IMD, 2009. [cit. 2010-1-16]. Dostupné na internete: <<http://www.imd.ch/research/publications/wcy/upload/FAQs.pdf?>>.
- [5] XAVIER, S.M. et al.: The Global competitiveness report 2010 – 2011. [online]. World Economic Forum: Geneva, Švajčiarsko, 2011. [cit. 2011-9-19]. Dostupné na internete: <http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf>.
- [6] COHEN, J.: Statistical power analysis for the behavioral sciences. (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1998, 567 s. ISBN 0805802535.
- [7] PORTER, E.M.: Building the Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Business Competitiveness Index. [online]. World Economic Forum, 2009. [cit. 2010-4-18]. Dostupné na internete: <http://www.weforum.org/pdf/Gcr/GCR_2003_2004/BCI_Chapter.pdf>.
- [8] XAVIER, S.M. et al.: Structure of the global competitiveness index 2009-2010. [online]. World Economic Forum, 2009. [cit. 2010-1-5]. Dostupné na internete: <http://gcr.weforum.org/gcr09/Appendix%20A%20to%20Chapter%201.1_Structure%20of%20the%20GCI.pdf>.
- [9] Inštitút pre rozvoj manažmentu IMD. [online]. [cit. 2009-5-10]. Dostupné na internete: <<http://www.imd.ch/index.cfm?nav1=true>>.
- [10] GARELLI, S.: IMD World Competitiveness Yearbook 2011. AppendixI. Methodology and principles of analysis. [online]. IMD, 2011 [cit. 2011-9-19]. Dostupné na internete: <<http://www.imd.org/research/publications/wcy/upload/methodology.pdf>>
- [11] PORTER, E.M.: Building the Microeconomic Foundations of Prosperity: Findings from the Business Competitiveness Index. [online]. World Economic Forum, 2009. [cit. 2010-4-18]. Dostupné na internete: <http://www.weforum.org/pdf/Gcr/GCR_2003_2004/BCI_Chapter.pdf>.